OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen 19.1.2023

DSM- ja verkkolähetysdirektiivien voimaansaattamisesta (HE 43/2022 vp) ja sitä täydentävästä esityksestä (HE 313/2022)

MUUTETTAVAT PYKÄLÄT ml. HE 313/2022

13 b § - Tekstin- ja tiedonlouhinta

14 a § - Täydentävä rajoitus teoksen käytöstä opetuksen havainnollistamiseen

19 a § - Korvausoikeus

55 e § - Laillinen käyttö

55 f § - Laillisen käytön varmistaminen

- Liikenne- ja viestintävaliokunta arvioinee, onko tarvetta muuttaa 25 h §:ää ja 25 m §:ää

TÄYDENTÄVÄN ESITYKSEN PYKÄLÄMUUTOKSET

HUOMIOT KIRJALLISISTA LAUSUNNOISTA

MUUTOS 1 (ponsi); 13 b §

”(20) Perustuslakivaliokunnan mielestä tekstin- ja tiedonlouhintaa varten valmistettujen teoksen kappaleiden säilyttämistarkoitusta 13 b §:n 2 momentissa tulee laajentaa. Tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.”

13 b § Teosten kappaleiden valmistaminen tekstin- ja tiedonlouhintaa varten

(1 mom.) Se, jolla on laillinen pääsy teokseen, saa valmistaa siitä kappaleita käytettäväksi tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ja säilyttää kappaleita yksinomaan kyseistä tarkoitusta varten, jollei tekijä ole ***nimenomaisesti ja*** *asianmukaisella tavalla pidättänyt tätä oikeutta.*

(2 mom.)Tutkimusorganisaatiot ja kulttuuriperintölaitokset, joilla on laillinen pääsy teokseen, saavat valmistaa siitä kappaleita tieteellisessä tutkimuksessa tapahtuvaa tekstin- ja tiedonlouhintaa varten ja säilyttää niitä ***tieteellistä tutkimusta varten, mukaan lukien*** *tutkimuksen todentamiseksi myöhemmin edellyttäen, että teoksen kappaleet ovat vain siihen oikeutettujen saatavilla. Siitä, mitä edellä tässä momentissa säädetään, ei voida poiketa sopimuksella,* ***eikä sitä voida estää teknisin keinoin****.*

→ **VAIKUTTAA TIETEEN VAPAUTTA LAAJENTAVASTI**

OKM: Lausunnonantajat tyytyväisiä; edelleen yksittäisiä vaatimuksia mm. viittauksesta 11 § 5 mom. laillinen lähde; ei perusteltua

MUUTOKSET 2-3 (14 a §)

- Perustuslakivaliokunta katsoo, että sivistysvaliokunnan on syytä vielä tarkastella **kansalliseen liikkumavaraan perustuvaa sääntelyä** ja muuttaa sääntelyä sivistykselliset oikeudet huomioon ottavaksi, jos se on direktiivin puitteissa mahdollista (kappale 22).

14 a § Teosten käyttäminen opetuksen havainnollistamiseen

(1 mom.) Jos 13 §:ssä tai 14 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimuslisenssiä tai muuta käyttölupaa, joka kattaa opetustoiminnassa tarpeellisen teoksen käytön, ei ole lainkaan tarjolla tai helposti saatavilla, julkistetun teoksen saa saattaa opetustoiminnassa yleisön saataviin ja siitä saa opetustoiminnassa valmistaa kappaleita opetuksen havainnollistamiseen edellyttäen, että teoksen käyttö tapahtuu tietylle rajatulle henkilöpiirille tarkoitetussa tilanteessa tai suojatussa sähköisessä ympäristössä. ~~*Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske nuotteja eikä koulutusmarkkinoille suunnattuja teoksia.*~~

~~*(2 mom.) Tekijällä on oikeus korvaukseen tässä momentissa tarkoitetusta käytöstä. Korvaus suoritetaan siten kuin 19 a §:ssä säädetään.*~~

(uusi 2 mom.) Siitä, mitä tässä pykälässä säädetään teoksen saattamisesta yleisön saataviin ja kappaleen valmistamisesta, ei voida poiketa sopimuksella.

→VAIKUTTAA LAAJENTAVASTI SIVISTYKSELLISTEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISEEN

Tekninen muutos; *19 a § (Korvausta hallinnoiva organisaatio), kun korvausoikeus ehdotetaan poistettavaksi*

- Pykälän 1 ja 2 momenttiin tehdään 14 a §:n korvausoikeuden poistamisesta johtuvat muutokset poistamalla viittaukset 14 a §:n mukaiseen korvaukseen.

  (1 mom.) ~~*Korvaus tekijälle tai sille, jolle tekijä on oikeutensa siirtänyt, 14 a §:n 1 momentissa tarkoitetusta teoksen käytöstä opetuksen havainnollistamiseksi ja*~~ korvaus 19 §:n 4 momentissa tarkoitetusta lainaamisesta alkuperäiselle tekijälle suoritetaan opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymän, kyseisiin tarkoituksiin käytettyjen teosten tekijöitä edustavan yhteishallinnointiorganisaation välityksellä. Organisaatioita voidaan hyväksyä useita, jos tekijöiden edustavuutta ei voida muuten saavuttaa.

  (2 mom.) Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy 1 momentissa tarkoitetun organisaation hakemuksesta määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi kerrallaan. Hyväksyttävän organisaation tulee olla vakavarainen ja sillä tulee olla valmius ja kyky hoitaa asioita hyväksymispäätöksen mukaisesti. Organisaation tulee vuosittain antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle selvitys hyväksymispäätöksen nojalla tekemistään toimista. Organisaation tai organisaatioiden yhdessä tulee edustaa merkittävää osaa niistä eri alojen teosten tekijöistä, joiden teoksia käytetään ~~*14 a §:n 1 momentin mukaisesti tai*~~ 19 §:n 1 momentin nojalla siltä osin kuin kysymys on teoskappaleen lainaamisesta yleisölle. Hyväksymispäätöksessä voidaan organisaatiolle myös asettaa käytännön toimintaa yleisesti ohjaavia ehtoja.

OKM: Lausuntojen 14 a §:ää koskevat huomiot

- ***Lausunnoissa nostettu esiin, ettei ehdotus ratkaise opetuksen huolia. Direktiivin käyttöluvan tarjoaminen ”helposti saatavilla” epäselvä.***

→ Ruotsin lainmuutoksessa sama lähtökohta kuin Suomessa mutta viittaus käyttölupien saatavuudesta jätetty pois ja silti sidottu sopimuslisenssiin. Tämä on opettajien kannalta vieläkin vaikeampi.

→ Jotta ”sopimus edellä” malli olisi direktiivin ehtojen mukainen, on lupien

- ***→ oltava helposti oppilaitoksen (ei välttämättä opettajan) saatavilla (ajantasainen portaali, riski oikeudenhaltijalla)***
- ***→ katettava opetuksessa tarpeellinen teoksen käyttö (käyttö opetuksen havainnollistamisen oltava aina mahdollista)***

→ VAIKUTUS SUURIN yliopistoissa ja korkeakouluissa, joilla ei ole yhteisesti sovittuja opetusmateriaaleja

→ Vastaa direktiiviä ja on OK; direktiivi ei edellytä korvausta; rajoitukseen perustuva käyttö on kapea-alaista; tekijä saa korvauksen kustannetun tuoreen koulutusmarkkinoille suunnatun teoksen kustannussopimuksen mukaisesti, koska sitä ei sisällytetä sopimuslisenssiin tai muutoin hän voi hakea järjestöltä henkilökohtaista korvausta (vaikka sellaisesta ei olisi sovittu)

→ Valiokunta voi edellyttää sivistysvaliokunnassa selvennettäväksi, että jos oppilaitoksella on sopimuslisenssi tai muu käyttölupa, sisältää se opetuksen havainnollistamisen – ja jos lupaa ei ole (yllä mainituista syystä), on käytön oltava rajoituksen mukaisin ehdoin kuitenkin sallittua

- ***→ EI OLE PERUSTELTUA SÄÄTÄÄ POIKKEUSTA RAJOITUSSÄÄNNÖKSESTÄ viittaamalla yliopistolakiin/amk-lakiin EIKÄ palata HE-luonnoksen pelkkään rajoitussäännökseen***

MUUTOKSET 4-5 (ponsi); 55 f §

”(16) Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan edellytyksiä automaattisten estämiskeinojen käytölle 55 f §:ssä tulee perustuslain 12 §:stä johtuvista syistä tiukentaa. Jos ehdotettu sääntely ei ole EU-lainsäädännössä edellytettyä, tällainen muutos on edellytyksenä 1. lakiehdotuksen käsittelemiselle tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.”

55 f §. Toimenpiteet laillisen käytön varmistamiseksi

(1 mom.) Palveluntarjoajalla on oltava käytännöt, joilla varmistetaan, että sen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet ***ja menettelyt*** *eivät estä teosten laillista ~~välittämistä yleisölle~~* ***käyttöä 55 e §:ssä tarkoitetulla tavalla****.*

(2 mom.) ~~Automaattisia estämiskeinoja saadaan käyttää vain silloin, kun on suurella todennäköisyydellä oletettavissa, että kysymys on tekijän oikeuksia loukkaavasta suojatun teoksen välittämisestä yleisölle.~~

Tämän luvun säännösten soveltaminen ei saa johtaa verkkosisältöjen yleiseen seurantaan.

OKM: Lausunnoissa nostetaan esiin, että ”toimenpiteet ja menettelyt” sijasta käytettävä direktiivissä mainittua ”yhteistyö”, ei perusteita. Ei voida myöskään lisätä kriteerejä ”identtisyydestä” tms. Direktiiviin ja tuomion perusteella ei edellytetä lisäkriteerejä PYKÄLÄTASOLLE. Ainoastaan säännösten tulkinnassa on varmistuttava perusoikeuksien tasapainosta!

Muutoksiin 4-5 liittyvä muutos 6; 55 e §

55 e § Teosten laillinen käyttö palvelussa

(1 mom.) Palveluntarjoajan ja tekijän välinen 55 c §:n 1 momentissa tarkoitettu toiminta ei saa johtaa siihen, että sillä estetään palvelun käyttäjän palveluun tallentamien sellaisten suojattujen teosten saatavuus, joiden käyttö ei loukkaa tekijänoikeutta. Näihin kuuluvat suojatut teokset, joita käytetään jonkin tämän lain tekijänoikeutta rajoittavan säännöksen perusteella. ~~Palvelun käyttäjä saa siten tallentaa käyttäjälähtöiseen sisältöön sisältyvän teoksen tai teoksen osan välitettäväksi palvelussa yleisölle myös silloin, kun teosta siteerataan 22 §:n nojalla tai teosta käytetään parodian yhteydessä 23 a §:n nojalla.~~

(2 mom.) Palveluntarjoajan on ehdoissaan ilmoitettava palvelun käyttäjälle, että käyttäjä voi käyttää teoksia tässä laissa säädettyjen tekijänoikeuksien rajoitussäännösten nojalla.

→*MUUTOS SELKEYTTÄÄ SÄÄNNÖSTÄ RAJOITUSSÄÄNNÖSTEN SOVELTUMISEN OSALTA*

OKM: Lausunnoissa todettu, että virkkeestä puuttuu viittaus Creative commons –lisensseihin. 1 mom. mukaan EI SAA ESTÄÄ SAATAVUUTTA, joiden ”käyttö ei loukkaa tekijänoikeutta” = SELVÄ

VERKKOLÄHETYSDIREKTIIVIN IMPLEMENTOINTI HE 43/2022

Verkkolähetysdirektiiviin perustuvat säännökset

- HE 43/2022 *(HE 313/2022 ei sisällä muutoksia näihin!)*
  - 25 h §: Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen
  - 50 f §: Suora siirto
  - 25 m §: Radio- ja televisio-ohjelmien suora siirto
  - 64 b §: Maantieteelliset rajat ylittävä radion tai television oheispalvelun välittäminen yleisölle

- *Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt, joilla pyritään **parantamaan** televisio- ja radio-ohjelmien **rajaylittävää käytettävyyttä helpottamalla oikeuksien hankkimista** tietyntyyppisten televisio- ja radio-ohjelmien oheispalvelujen tarjoamiseen verkossa sekä televisio- ja radio-ohjelmien edelleenlähettämiseen. Siinä vahvistetaan myös säännöt, jotka koskevat televisio- ja radio-ohjelmien lähettämistä suoran siirron menetelmällä.*

Vastaavuus direktiivin kanssa; pakollinen säännös / kansallinen liikkumavara

- Radio- ja televisio-ohjelmien edelleenlähettäminen
  - 25 h § – pakollinen ja vastaa direktiiviä
    - 1 mom. ”samanaikaisesti, muuttamatta”, viittaa 26 § sopimuslisenssiin – vastaa osin 2 ja 5 artiklaa (pakollinen kollektiivinen lisensiointi), joka on sallittua sopimuslisenssillä (sallittu EU-lainsäädännössä)
    - 2 mom. vastaa 4 artiklaa siitä, ettei kollektiivinen lisensiointi sovellu lähettäjäyrityksen omiin oikeuksiin tai hankittuihin oikeuksiin
    - 3 mom. voimassaolevan sääntelyn mukainen – vastaa sopimuslisenssijärjestelmän tavoitetta, että luvat hankitaan samaan aikaan
    - 4 mom. vastaa 7 artiklaa, jossa direktiivi sallii, että vastaavaa sääntelyä (sopimuslisenssi) sovelletaan samasta maasta peräisin oleviin lähetyksiin.
- Suora siirto
  - 50 f § – vastaa 8 artiklaa (pakollinen)
- Radio- ja televisio-ohjelmien suora siirto
  - Sopimuslisenssi 25 m § – vastaa 8 artiklaa (kansallinen liikkumavara)
- Maantieteelliset rajat ylittävä radion tai television oheispalvelun välittäminen yleisölle
  - 64 b § – vastaa 3 artiklaa (pakollinen)

Direktiivin tavoite on parantaa lisensiointia käyttäjien hyväksi

- Digitaalisten teknologioiden ja internetin kehittyminen on mullistanut televisio- ja radio-ohjelmien levittämisen ja saatavuuden.
- Direktiivi on selvä tavoitteen suhteen: tarkoitus on säätää, että pakollinen kollektiivinen lisensiointi on tarjolla riippumatta siitä, millä teknologialla edelleenlähetys tapahtuu (teknologianeutraalisuuden periaate). *Sopimusvapaus tietyiltä osin.*

- HAASTEITA VOIMAANSAATTAMISESSA MM. LIITTYEN ***JAKELUVELVOITTEESEEN***
  - → Jakeluvelvoitteen piiriin kuuluvat kanavat lähetetty kotitalouksiin osana kanavapaketteja
    - → Direktiivi ei viittaa must carry- eli jakeluvelvoitteeseen eikä koske sitä millään tavalla
  - → Sidosryhmät katsovat joka tapauksessa, että sopimuskäytännöissä Suomen TV-markkinoilla luvat kotimaisten kanavien lähettämiseen kaapelitalouksiin sisältyvät alkuperäiseen lähettämiseen haettuihin ja saatuihin lupiin. Direktiivi ja sen kansallinen implementointi ei koske jakeluvelvoitetta.
  - →Se ei salli edelleenlähettämisen määrittelyä alkuperäiseksi lähettämiseksi. Johdantokappaleen 20 viimeinen lause ei koske alkuperäistä kaapelilähettämistä vaan suoraa siirtämistä, joka ei ole kumpaakaan; 1. lähetys ei mene yleisölle (ei ole alkuperäinen lähetys) 2. lähetys menee yleisölle (ei samaan aikaan vaan peräjälkeen); nämä yhdessä muodostavat yhden lähetyksen, josta kummankin toimijan on **omalta osaltaan hankittava luvat**

Tarkemmin kirjallisten lausuntojen ehdotuksista ja verkkolähetysdirektiivin sallimista ratkaisuista

Miksi vaaditut muutokset eivät ole mahdollisia? Ratkaisut?

1) ***Edelleenlähettämisen määritelmän osa: ”toimesta” ja ”valvonnassa ja vastuulla”***

2) ***Alkuperäisen ja edelleenlähettämisen ero***

3) ***Suora sopiminen***

1) Edelleenlähettämisen määritelmän osa ”toimesta” ja ”valvonnassa ja vastuulla”

- *FiCom ym.: ”Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 25 f §:n mukaiseen lähettämiseen eli kun lähetys tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla millä tahansa teknologialla samanaikaisesti ja muuttumattomana.”*
- *Johdantokappale 20 loppu: ”kun signaalin jakelija tarjoaa vain ”teknisen avun” koskee vain **suoran siirtämisen** tilannetta; ei voida säätää koskemaan alkuperäistä lähettämistä*

OKM:n kommentit LVM:n ehdotuksiin 25 h § osalta

- 25 § 1 mom.: Voimassaoleva 1 mom., johon lisättäisiin virke
- ”Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen saa lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. ***Edelleenlähettämisellä tarkoitetaan tilannetta, jossa lähetys toteutetaan muun osapuolen kuin alkuperäisen lähettäjän toimesta tai tämän valvonnassa ja vastuulla riippumatta siitä, millä teknisellä keinolla ohjelmasignaali on vastaanotettu edelleenlähettämistä varten”.***
- ***Ehdotus ei ole direktiivin mukainen.***

- ***25 h § 4 mom. koskevaa jälkimmäistä ehdotusta voidaan kannattaa. Kts jäljempänä***

OKM: Lausunnot 25 h § ja 25 m § osalta

- Kyseinen punaisella merkitty kohta sisältyy verkkolähetysdirektiiviin (art. 2.2 a-alakohta), jossa määritellään ”edelleenlähetys” MUTTA SE KOSKEE AINOASTAAN vapaasti etenevillä radioaalloilla tai satelliitin välityksellä tapahtuvaa yleisradiointia, ei alkuperäistä lähetystä kaapelissa. Kaapelissa tapahtuva edelleenlähettäminen määritellään 9 artiklassa (johon kriteeriä ei sisälly).
  - *Komissio on epävirallisesti vahvistanut tämän 19.12.2022*
- *Tämä olisi direktiivin vastaisia säännöksiä. Se tarkoittaisi, että edelleenlähettämistä pidettäisiin direktiiveihin kuulumattomin perustein alkuperäisenä lähettämisenä!*

***OKM**: Lausunnoissa todetaan, että monikanavajakelu on arkipäivää – miksei verkkolähetysdirektiivi tue sitä? ’*

- *MaO:n ”välituomio” substanssista Kopiosto-Telia-tapauksessa ”Välityssatelliitista/linkistä saapuvan lähetyksen samanaikainen lähettäminen rinnastuu alkuperäiseen lähettämiseen”*

→Vireillä oleva EU:n tuomioistuimessa oleva MaO/KKO-tapaus (Kopiosto vs. Telia), voi ratkaista oikeustilaa; edellyttänee myös EU-lainsäädännön muutosta

2) Alkuperäisen ja edelleenlähettämisen ero

FiCom ym.: ”Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta 25 f §:n mukaiseen lähettämiseen eli kun lähetys tapahtuu lähettäjäyrityksen toimesta tai valvonnassa ja vastuulla millä tahansa teknologialla samanaikaisesti ja muuttumattomana”

- ***Direktiivi ei mahdollista alkuperäisen lähettämisen sääntelemistä tällä tavalla.***

OKM*: Lausunnoissa on vaadittu edelleen näiden kahden lähettämistavan eron määrittelemistä tässä hallituksen esityksessä. Se, mitä voidaan selventää, on, että edelleenlähettäjä on aina ”muu kuin” alkuperäinen lähettäjä → Alkuperäisen lähettämisen ja edelleen lähettämisen kysymyksiä voidaan tarkastella ns. 2. paketissa.*

3) Suora sopiminen ensisijaista

- *Suomessa ”pakollinen kollektiivinen hallinnointi” on toteutettu sopimuslisenssillä, joka on **toissijainen suoraan sopimiseen nähden** (jos luvat voidaan kattavasti saada)*
- *Verkkolähetysdirektiivi edellyttää pakollista kollektiivista hallinnointia vain toisesta ETA-maasta peräisin olevan alkuperäisen lähetyksen osalta (kuten voimassa oleva 25 h §:n 4 mom.), se ei koske lähettäjäyrityksen omia tai hankkimia oikeuksia*
- *HE 43/2022 ehdotetaan, että sopimuslisenssi 25 h § 4 momentissa olisi käytettävissä myös samasta maasta olevaan lähetykseen (eli tilanteisiin, joissa kanavia lähetetään kaapelitalouksiin) → tämä on kansallisen liikkumavaran puitteissa ja voidaan jättää pois tai säätää toisin*

DNA: Uusi 25 m § 2 mom Sopimuslisenssin ei tulisi ulottua lähettäjäyrityksen omiin tai sen hankkimiin oikeuksiin

- *EI PERUSTU DIREKTIIVIIN. Direktiivin 8 artiklassa ei ole mainintaa siitä, ettei kollektiivinen hallinnointi, joka on kansallisen liikkumavaran piirissä, koskisi lähettäjäyritystä ja sen hankkimia oikeuksia.*
- *Koko kollektiivinen lisensiointi on kansallista liikkumavaraa, joten se voidaan kokonaan poistaa*

OKM: *Lausunnoissa väitetään, että PeV:n lausunto edellyttäisi 1 - 3 kohdassa mainittuja asioita; tämä ei pidä paikkaansa vaan jakeluvelvoitteen uudelleenarviointia myöhemmässä vaiheessa →* ***Jakeluvelvoite ei liity verkkolähetysdirektiiviin. Kokonaisuutta voidaan arvioida myöhemmin!***

MUUTOSEHDOTUKSET (eduskunnassa)

25 h § Radio- ja televisiolähetyksen edelleen lähettäminen

(1 mom.) Radio- tai televisiolähetykseen sisältyvän teoksen saa ***muu kuin alkuperäinen lähettäjäyritys*** lähetystä muuttamatta sopimuslisenssin nojalla, siten kuin 26 §:ssä säädetään, lähettää edelleen yleisön vastaanotettavaksi samanaikaisesti alkuperäisen lähetyksen kanssa. Sillä tavalla, jolla edelleenlähetyksen toteuttava osapuoli saa ohjelmasignaalin lähetystoimintaa harjoittavalta organisaatiolta edelleenlähettämistä varten, ei ole merkitystä.

(2 mom.) Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta lähetykseen sisältyvän teoksen edelleen lähettämiseen, jos sen tekijä on luovuttanut oikeuden sen edelleen lähettämiseen sille lähettäjäyritykselle, jonka lähetystä edelleenlähettäminen koskee.

(3 mom.) Edellä 1 momentissa tarkoitettua edelleen lähettämistä ja 2 momentissa tarkoitettujen teosten edelleen lähettämistä koskevat luvat on myönnettävä samanaikaisesti.

(4 mom.) Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan alkuperäiseen radio- tai televisiolähetykseen riippumatta siitä, mistä valtiosta lähetys on peräisin. ***Edellä 1 momentissa tarkoitettu lupa on hankittava 26 §:n mukaisesti vain, jos lähetys on peräisin muusta Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta.***

Yhteenveto

- Uudet lausunnot eivät tuoneet uusia näkökohtia

- PeV:n edellyttämä oikeuksien ”TASAPAINOTUS” ei sovellu direktiivin voimaansaattamisen tilanteeseen, jossa peruslähtökohtia ei muuteta

→EDELLEEN LÄHETTÄMISEN OSALTA EI VOIDA SÄÄTÄÄ ENEMPÄÄ/TOISIN KUIN, MITÄ DIREKTIIVI EDELLYTTÄÄ; kyse ei ole siitä, pitääkö luvat hankkia (aina pitää hankkia), vaan hankkimisen helpottamisesta!

→Selvennys koskien määritelmään sisältyvää elementtiä on riittävä erottamaan edelleenlähettämisen alkuperäisestä lähettämisestä; se soveltuu Pohjoismaiden minimalistiseen sääntelytapaan

- Direktiivin sisältämä kansallinen liikkumavara mahdollistaa, eikä pakota; lopulta eduskunnan arvioitavissa
  - **25 h §:n 4 mom., 25 m §**

KIITOS!